

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-29/11/WS

Wrocław, 5 grudnia 2011 r.

DECYZJA RWR 40/2011

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na :

1. zamieszczeniu w § 7 ust. 4 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n.: „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” postanowienia o treści : „*Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury*”,
2. zamieszczeniu w § 7 ust. 3 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n.: „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowienia o treści : „*Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury*”,

- które to postanowienie jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 496,

- i stwierdza się jej zaniechanie z dniem 1 października 2011 r.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 powołanej wyżej w pkt I ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez :

1. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy pn : „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.),
2. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. : „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 powołanej wyżej w pkt 1. ustawy Prawo energetyczne,
3. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. : „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 powołanej wyżej w pkt 1. ustawy Prawo energetyczne,

- i stwierdza się jej zaniechanie z dniem 1 października 2011 r.

III. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 powołanej wyżej w pkt I ustawy o ochronie konkurencji i oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

1. nakłada się na RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.1 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 220 359 zł (słownie: dwieście dwadzieścia tysięcy trzysta pięćdziesiąt dziewięć złotych) płatną do budżetu państwa,
2. nakłada się na RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 220 359 zł (słownie: dwieście dwadzieścia tysięcy trzysta pięćdziesiąt dziewięć złotych) płatną do budżetu państwa,
3. nakłada się na RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II.1 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 550 899 zł (słownie: pięćset pięćdziesiąt tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) płatną do budżetu państwa;
4. nakłada się na RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w

zakresie opisanym w punkcie II.2 i 3 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 550 899 zł (słownie: pięćset pięćdziesiąt tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) płatną do budżetu państwa.

UZASADNIENIE

1. 1. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej również „Prezesem Urzędu”, zgodnie z przewidzianymi w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów kompetencjami, przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWR 401-1/11/EK), mające na celu analizę wzorców umów stosowanych w obrocie konsumenckim przez przedsiębiorców zajmujących się dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej dla klientów indywidualnych. W ramach przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalono, iż RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (zwany dalej również „Spółką” lub „RWE”) może stosować w obrocie konsumenckim postanowienia, które mogą być uznane za tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz, iż nie dopełnia obowiązku udzielania konsumentom pełnej, rzetelnej i prawdziwej informacji, co stanowić może praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej również „ustawą o ochronie (...)”.

1. 2. W związku z tym, Postanowieniem nr RWR 166/2011 z dnia 26 lipca 2011 r., zmienionym postanowieniem nr RWR 236/2011 i nr RWR 240/2011, Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust.1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie (...), polegających na zamieszczeniu w stosowanych przez tego przedsiębiorcę wzorcach umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” oraz „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” w ich odpowiednio § 7 ust. 4 oraz § 7 ust. 3 postanowień, które mogą być postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, zwanego dalej również „Rejestrem”, pod pozycją 496. Przedmiotowym postanowieniem Prezes Urzędu wszczął również postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...), polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za ich niedotrzymanie, jak również wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co w ocenie Prezesa Urzędu mogło stanowić naruszenie obowiązku informacyjnego określonego w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.), zwanej dalej również „Prawem energetycznym”. Prezes Urzędu wszczął również postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...), polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co może stanowić naruszenie obowiązku informacyjnego, określonego w art. 5 ust. 2 Prawa energetycznego.

Dowód: postanowienia k. 2-5, 147, 152;

Ponadto, zgodnie z punktem IV Postanowienia nr RWR 166/2011, Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów część materiałów zgromadzonych w ww. postępowaniu wyjaśniającym prowadzonym pod sygn. akt RWR 401-1/11/EK (15 kart).

Dowód: postanowienie k. 3-5, materiały zaliczone w poczet dowodów k. 10-24;

1. 3. Ustosunkowując się do stawianych zarzutów, Spółka w piśmie z dnia 2 września 2011 roku wskazała, iż jej zdaniem postanowienie zamieszczone w§ 7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” oraz § 7 ust. 3 wzorca umowy pn. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” nie jest tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru pod nr 496, bowiem termin zapisany w kwestionowanym postanowieniu nie został określony sztywno, lecz jako termin minimalny (który zdaniem Spółki w rzeczywistości wynosi od 16 do 24 dni). Spółka podniosła, iż interes konsumenta związany z terminowym uiszczaniem opłat za dostarczoną energię jest w pełni zabezpieczony, gdyż nie istnieje ryzyko otrzymania przez konsumenta faktury za zakupioną energię, po określonym w niej terminie płatności. Niezależnie od zaprezentowanego stanowiska, Spółka wskazała, iż do stosowanego przez nią wzorca umowy wprowadzi nowe, zmienione postanowienia, uwzględniające stanowisko Prezesa Urzędu.

Odnosząc się natomiast do zarzutów wskazujących na niedopełnienie obowiązków informacyjnych, RWE podniosła, iż w jej ocenie, dokonanie ustalenia naruszenia przez przedsiębiorcę przepisów prawnych gwarantujących konsumentom określone uprawnienia jest możliwe na podstawie analizy przepisów wyraźnie określających takie uprawnienie konsumentów i odpowiadające im obowiązki przedsiębiorcy. Takiego odniesienia art. 5 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne nie przewiduje, a ponadto przepisy tej ustawy nie wymagają aby umowa kompleksowa czy umowa sprzedaży zawierane były w formie pisemnej. Niezależnie jednak od zaprezentowanego stanowiska Spółka wskazała, iż wprowadzi do stosowanych wzorców umowy postanowienia dotyczące parametrów energii elektrycznej oraz wysokości bonifikat z tytułu ich niedotrzymania oraz niedotrzymania standardów jakościowych obsługi odbiorców. Spółka podniosła ponadto, iż jej zdaniem w Ogólnych Warunkach sprzedaży energii elektrycznej (...) , stanowiącej integralną część Umowy sprzedaży (...) wskazane zostały podstawowe parametry techniczne energii elektrycznej, zaś w Ogólnych Warunkach, stanowiących z kolei integralną część Umowy kompleksowej (...) zawarto odesłanie do Taryfy w zakresie wskazania wysokości bonifikat z tytułu niedotrzymania standardów jakościowych obsługi klientów. Jednocześnie jednak Spółka wskazała, iż mając na uwadze „istniejący problem asymetrii informacji na rynku energii elektrycznej, m.in. przedstawiony w *Raporcie UOKiK p.n. Pozycja konsumenta na rynku energii elektrycznej z czerwca 2011 r.*” dokona we wzorcach umownych stosownych zmian. W przedmiotowym piśmie Spółka podkreśliła również, że po opublikowaniu Raportu UOKiK podjęła prace nad opracowaniem nowych wzorców umów dla konsumentów, uwzględniając uwagi i zalecenia Prezesa Urzędu. Elementem tych działań było m.in. nawiązanie współpracy ze Stowarzyszeniem Konsumentów Polskich, celem uzyskania certyfikatu „Dobra Umowa” dla nowego wzoru Umowy kompleksowej oraz Ogólnych Warunków tej umowy, nie zawierającego niedozwolonych postanowień oraz właściwie chroniącej interesy konsumentów.

W załączeniu do pisma, Spółka przedłożyła projekty zmienionych wzorców umownych. W toku

postępowania administracyjnego Spółka pismem z dnia 13 października 2011 r. poinformowała o wprowadzeniu z dniem 1 października 2011 r. do obrotu z udziałem konsumentów zmienionych wzorców umów, wypełniających w pełni obowiązki informacyjne wobec konsumentów i nie zawierających kwestionowanych klauzul. Zasadnicza część wzorców miała, zgodnie z informacją Spółki, posiadać certyfikat „Dobra Umowa” wystawiony przez Stowarzyszenie Konsumentów Polskich. Podstawą wprowadzenia zmienionych wzorców do obrotu prawnego była Uchwała Zarządu Spółki z dnia 22 września 2011 r.

Dowód: pisma Spółki k. 58 – 63 i k. 113 – 115;

2. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

2. 1. RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawa, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000011733. Przedmiotem działalności przedsiębiorcy jest między innymi wytwarzanie energii elektrycznej, jej przetwarzanie oraz sprzedaż (dystrybucja) i in.

Dowód: odpis z KRS: k. 84 – 90;

2. 2. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Spółka zawiera z konsumentami m.in. umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy kompleksowe (zawierające postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii) posługując się w tym celu wzorcami umownymi:

-p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o. wraz z załączonym do niej wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, stanowiące integralną część Umowy (na podstawie pkt 3 części wstępnej tej Umowy).

- p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z załączonym do niej wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe G1x)”, stanowiącym integralną część umowy kompleksowej (na podstawie § 1 pkt 12 tej Umowy),

Dowód: wzorce umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe G1x)”, k. 17 – 24;

Poszczególne wzorce umowy zostały wprowadzone do obrotu w następujących terminach :

- „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” – od dnia 9 września

2008 r.

- „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” – od dnia 20 lipca 2010 r.,
- „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe G1x)” – od dnia 1 lipca 2009 r.,

Wzorce nie zostały wprowadzone oficjalnymi dokumentami (jak np. uchwała Zarządu Spółki), lecz na podstawie wewnętrznych uzgodnień w poszczególnych działach Spółki.

Dowód – pismo Spółki k. 61;

2.3. Wzorce umowy zawierały m.in. następujący zapis : *„Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”* . Zapis ten występował w § 7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” oraz w § 7 ust. 3 wzorca umowy p.n. oraz „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”.

Ponadto we wzorcu pn. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, nie zamieszczono postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, których obowiązkowe zamieszczenie przewiduje art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa energetycznego, zaś we wzorcu p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” nie zamieszczono zarówno postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy jak również postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, których obowiązkowe zamieszczenie przewiduje art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego. W ramach obu wzorców znajdowały się następujące, pośrednie odniesienia do ww informacji :

- We wzorcu umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” w § 3 ust. 2 znajdował się zapis, zgodnie z którym prawa i obowiązki Sprzedawcy i Klienta określone zostały w Ogólnych Warunkach (chodzi o „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, które na mocy pkt 3 części wstępnej Umowy stanowiły jej integralną część). Z kolei ww Ogólne Warunki w pkt. VII zat. „Bonifikaty i upusty. Reklamacje”, w pkt. 1 stanowiły, iż „W związku z niedotrzymaniem przez Sprzedawcę standardów jakościowych obsługi Klientowi przysługują, na jego wniosek, bonifikaty i upusty w wysokości określonej w Taryfie Sprzedawcy lub w Umowie”. Odnośnie Taryfy brak było w Umowie analogicznego do OWU zapisu, iż stanowi ona „integralną” jej część. Zamiast tego Umowa w §7 ust. 3 zawierała zapis, zgodnie z którym „Zmiany cen i stawek opłat w Taryfach nie powodują konieczności aktualizacji umowy.”
- We wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” zamieszczono w § 3 ust. 2 zapis, zgodnie z którym m.in. zakres obowiązków Sprzedawcy i Klienta, określone zostały w Ogólnych Warunkach (chodzi o „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług

dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe G1x)”, które na mocy § 1 ust. 12 Umowy stanowiły jej integralną część). Z kolei ww. Ogólne Warunki w pkt XI zat. „Bonifikaty i upusty. Reklamacje” w ppkt. 1 stanowiły, iż „W związku z niedotrzymaniem przez Sprzedawcę standardów jakościowych obsługi Klientowi przysługują, na jego wniosek, bonifikaty i upusty w wysokości określonej w Taryfie RWE Polska S.A. lub Taryfie OSD bądź w Umowie”. Odnośnie Taryfy brak było w Umowie analogicznego do OWU zapisu, iż stanowi ona „integralną” jej część. Zamiast tego Umowa w §8 ust. 3 zawierała zapis, wyłączający obowiązek przesyłania klientom (konsumentom) projektów zmian Taryfy w zakresie zmian cen lub stawek opłat. Umowa w § 1 pkt 11 stanowiła, iż w zakresie w niej nie uregulowanym stosuje się przepisy Prawa energetycznego wraz z aktami wykonawczymi.

Dowód: wzorzec umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” k. 17 – 24, wzorzec umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe G1x)”;

2.4. Wyrokiem z dnia 14 maja 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze””. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...) pod numerem 496.

2.5. W latach 2009 – 2011 Spółka na podstawie ww. wzorców umownych zawierała z konsumentami umowy według danych przedstawionych w tabeli poniżej.

Umowy sprzedaży energii elektrycznej

Ogólna liczba odbiorców indywidualnych – stan na 30.06.2011r.	Ilość umów zawartych w 2009 r.	Ilość umów zawartych w 2010 r.	Ilość umów zawartych w I połowie 2011 r.
46	19	191	3

Umowy kompleksowe sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji

Ogólna liczba odbiorców indywidualnych – stan na 30.06.2011r.	Ilość umów zawartych w 2009 r.	Ilość umów zawartych w 2010 r.	Ilość umów zawartych w I połowie 2011 r.
782 078	0	33 035	25 966

Dowód: pismo Spółki k. 62;

2.6. W toku postępowania, w piśmie z dnia 2 września 2011 roku, Spółka wskazała, iż przystępując do opracowania nowych wzorców umów, „uwzględniając uwagi i zalecenia organu antymonopolowego” nawiązała współpracę ze Stowarzyszeniem Konsumentów Polskich, rozpoczynając proces zdobycia certyfikatu „Dobra Umowa” dla Umowy kompleksowej oraz Ogólnych Warunków do tej umowy. Spółka przedłożyła projekty zmian wszystkich kwestionowanych wzorców umów zaznaczając, iż nowe wzorce zostaną wprowadzone do obrotu dopiero po zakończeniu procesu certyfikacji.

Dowód : pismo Spółki k. 63;

Uchwałą Zarządu Spółki Nr 180/20111 z dnia 22 września 2011 roku zostały wprowadzone do obrotu z konsumentami od 1 października 2011 r. nowe wzorce umów, tj. :

- „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator ”,
- „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej”.

Zarówno wzorzec Kompleksowej umowy jak i Warunki Ogólne do niej uzyskały certyfikat „Dobra Umowa” nadany przez Stowarzyszenie Konsumentów Polskich. Spółka o wprowadzonych zmianach poinformowała klientów wysyłając informację w 7 transzach w dniach od 10 do 16 października 2011 r.

Dowód : Uchwała k. 116 – 118, pismo Stowarzyszenia Konsumentów Polskich k. 129, pismo Spółki k. 142;

W przedmiotowych wzorcach umownych dokonano m.in. następujących zmian:

1. We wzorcu umownym p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” :

- Celem usunięcia zarzutu stosowania postanowienia umownego wpisanego na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru pod pozycją 496 - § 7 ust. 4 otrzymał brzmienie : „*Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT. Sprzedawca zobowiązuje się do dostarczenia faktur nie później niż 7 dni przed terminem płatności określonym na fakturze*”. Jednocześnie wprowadzono § 7 ust. 5 o treści : „*Sprzedawca ma prawo naliczania odsetek ustawowych za zwłokę*”.
- Celem usunięcia zarzutu braku postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, §8 ust. 2 „Ogólnych Warunków sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.”, stanowiących „integralną część” Umowy, przyjął następujące brzmienie:
„1. W przypadku niedotrzymania przez Sprzedawcę standardów jakościowych (...) Klientom przysługują następujące bonifikaty :

- 1) W wysokości 1/50 przeciętnego wynagrodzenia za :
 - a) Nieprzyjęcie zgłoszeń lub reklamacji od Klienta,
 - b) Nieudzielenie, na żądanie odbiorcy, informacji w sprawie zasad rozliczeń oraz aktualnej Taryfy.
- 2) W wysokości 1/250 przeciętnego wynagrodzenia za przedłużenie 14 dniowego terminu rozpatrzenia wniosku lub reklamacji Odbiorcy w sprawie zasad rozliczeń i udzielenia odpowiedzi, za każdy dzień zwłoki."

Dowód: „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator ” k. 125 – 128;

2. We wzorcu umownym p.n. „**Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych**”:

- Celem usunięcia zarzutu stosowania postanowienia umownego wpisanego na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru pod pozycją 496 - § 7 ust. 3 otrzymał brzmienie : „*Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT. Sprzedawca zobowiązuje się do dostarczenia faktur nie później niż 7 dni przed terminem płatności określonym na fakturze*”. Jednocześnie wprowadzono § 7 ust. 4 o treści : „*Sprzedawca ma prawo naliczania odsetek ustawowych za zwłokę*”.
- Celem usunięcia zarzutu braku postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, §9 ust. 5 „Ogólnych Warunków sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, stanowiących „integralną część” Umowy, przyjął następujące brzmienie:

„5. W przypadku niedotrzymania przez Sprzedawcę standardów jakościowych, Klientom przysługują następujące bonifikaty :

- 1) W wysokości 1/50 przeciętnego wynagrodzenia za :
 - a) *nieprzyjęcie zgłoszeń lub reklamacji od Klienta,*
 - a) *odmowę udzielenia Klientom, na ich żądanie, informacji o przewidywanym terminie wznowienia dostarczania energii elektrycznej, przerwanego z powodu awarii sieci,*
 - b) *niepowiadomienie, co najmniej z pięciodniowym wyprzedzeniem, o terminach i czasie planowanych przerw w dostarczaniu energii elektrycznej, w formie ogłoszeń prasowych, komunikatów radiowych lub telewizyjnych, albo w inny sposób przyjęty na danym terenie,*
 - c) *nieudzielenie, na żądanie Klienta, informacji w sprawie zasad rozliczeń oraz aktualnej Taryfy.*
- 2) W wysokości 1/15 przeciętnego wynagrodzenia za :
 - a) *nieuzasadnioną zwłokę w usuwaniu zakłóceń w dostarczaniu energii elektrycznej, spowodowanych nieprawidłową pracą sieci,*
 - b) *niepoinformowanie na piśmie, co najmniej z rocznym wyprzedzeniem o konieczności dostosowania instalacji do zmienionych warunków zasilania,*
 - c) *za nieuzasadnioną odmowę odpłatnego podjęcia stosownych czynności w sieci w celu umożliwienia bezpiecznego wykonania przez Klienta lub inny podmiot prac w*

obszarze oddziaływania tej sieci.

3) *W wysokości 1/250 przeciętnego wynagrodzenia za przedłużenie 14 dniowego terminu rozpatrzenia wniosku lub reklamacji Klienta w sprawie zasad rozliczeń i udzielenia odpowiedzi, za każdy dzień zwłoki.*

- Celem usunięcia zarzutu braku postanowień określających parametry techniczne energii, wprowadzono w „Ogólnych Warunków sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, §3 zat. „Parametry jakościowe energii elektrycznej i standardy jakościowe obsługi Klientów”; Szczegółowe zapisy dot. parametrów technicznych energii (nazywanych w treści § 3 „parametrami jakościowymi”) określają ust. 1-4; W szczególności :

- ust. 1 przyjął brzmienie :

„1. Sprzedawca zapewnia następujące parametry jakościowe energii – w przypadku sieci funkcjonującej bez zakłóceń :

1) *Wartość średnia częstotliwości mierzonej przez 10 sekund powinna być zawarta w przedziale :*

a) *50 Hz +/- 1% (od 49,5Hz do 50,5 Hz) przez 99,5% tygodnia,*

b) *50 Hz +/- 4% / -6% (od 47Hz do 52 Hz) przez 100% tygodnia.*

2) *W każdym tygodniu 95% ze zbioru 10-minutowych średnich wartości skutecznych napięcia zasilającego powinno mieścić się w przedziale odchyień +/- 10% napięcia znamionowego.*

3) *Przez 95% czasu każdego tygodnia wskaźnik długookresowego migotania światła P_{It} spowodowanego wahaniem napięcia zasilającego nie powinien być większy od 1.*

4) *Współczynnik odkształcenia wyższymi harmonicznymi napięcia zasilającego THD uwzględniający wyższe harmoniczne do rzędu 40, powinien być mniejszy lub równy 8%.*

5) *W ciągu każdego tygodnia 95% ze zbioru 10-minutowych średnich wartości skutecznych :*

a) *Składowej symetrycznej kolejności przeciwniej napięcia zasilającego powinno mieścić się w przedziale od 0% do 2% wartości składowej kolejności zgodnej,*

b) *Dla każdej harmonicznnej napięcia zasilającego powinno być mniejsze lub równe wartościom określonym w poniższej tabeli (...).”*

Przepis następnie zawiera szczegółową tabelę dot. ww harmonicznnych;

- ust. 2 stanowił, iż *„Warunkiem utrzymania parametrów napięcia zasilającego w granicach określonych powyżej jest pobieranie przez Klienta mocy nie większej od mocy umownej, przy współczynniku $\text{tg}\varphi$ nie większym niż 0,4”;*

- ust. 3 zawiera definicję współczynnika odkształcenia wyższymi harmonicznymi napięcia zasilającego THD oraz wzór na jego obliczenie;

- ust. 4 zawiera definicję wskaźnika długookresowego migotania światła P oraz wzór na jego obliczenie;

- Celem usunięcia zarzutu braku postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii, Spółka wprowadziła w §9 ust. 2-4 „Ogólnych Warunków sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla

klientów indywidualnych” zapisy przewidujące stosowne bonifikaty. W szczególności :

- w ust. 2 przewidziano bonifikatę dla odbiorców, jeżeli wartość odchylenia napięcia od dopuszczalnych wartości granicznych nie przekracza 10%; Odbiorcy przysługuje z tego tytułu bonifikata w okresie doby, w wysokości szczegółowo określonej zawartymi w ww. przepisie wzorami;

- ust. 3 otrzymał brzmienie : „ *W okresie, w którym nie były dotrzymane parametry jakościowe energii elektrycznej, a układ pomiarowo – rozliczeniowy uniemożliwia określenie ilości energii elektrycznej dostarczonej odbiorcy, ilość tej energii ustala się na podstawie poboru energii elektrycznej w analogicznym okresie rozliczeniowym tego samego dnia tygodnia w poprzednim tygodniu oraz propozycji liczby godzin, w których parametry jakościowe energii elektrycznej nie zostały dotrzymane, do całkowitej liczby godzin w okresie rozliczeniowym;*

- ust. 4 otrzymał m.in. brzmienie : „*(...) za każdą niedostarczoną jednostkę energii elektrycznej Klientowi przysługuje bonifikata w wysokości pięciokrotności średniej ceny energii elektrycznej, o której mowa w art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b ustawy Prawo energetyczne, za okres, w którym wystąpiła przerwa w dostarczaniu tej energii. Ilość niedostarczonej energii elektrycznej w dniu, w którym miała miejsce przerwa w jej dostarczaniu, ustala się na podstawie poboru tej energii w odpowiednim dniu poprzedniego tygodnia, z uwzględnieniem czasu dopuszczalnych przerw określonych w umowie lub odrębnych przepisach.*”

Dowód : „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej” k. 119 – 124;

2. 7. Zgodnie z przedłożonym zeznaniem o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2010 łączny przychód Spółki w tym okresie wyniósł **[tajemnica przedsiębiorstwa]** zł

Dowód: zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2010 (CIT-8) k.75-78;

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

3. 1. Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Spółki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego

interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. 2. Oznaczenie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...), pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.), definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym.

RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000011733. A zatem - w świetle powyższego – Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...). Oznacza to, iż przepisy tej ustawy odnoszą się do ww. Spółki wprost.

3. 3. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji decyzji.

3. 3. 1. Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...),,

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,
- 2) naruszenie tymi działaniami zbiorowego interesu konsumentów.

Ad. 1) Bezprawność działań przedsiębiorcy

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego”. Wynika stąd wniosek, iż ustawa o ochronie (...) wprost uznaje stosowanie przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umownych, uznanych za niedozwolone i wpisanych do Rejestru, jako działanie bezprawne

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.i k. (obecnie art. 24) obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.i.k. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...) „.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa

Urzędu postanowienia wzorców umownych p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” (zawarte w § 7 ust. 4) i „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” (zawarte w § 7 ust. 3) są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 496.

Wypada przypomnieć, iż kwestionowany zapis obu wzorców umowy posiadał brzmienie : *„Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”*.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2005 roku r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: *„Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze”*. Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. w dniu 15 lipca 2005 r. pod pozycją 496. W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż omawiany zapis jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385³ pkt 8 i 9 k.c. Uregulowanie, zgodnie z którym początkiem terminu płatności należności za świadczenie drugiej strony jest dzień wystawienia faktury może powodować dla konsumenta szereg negatywnych konsekwencji. Zaliczyć należy do nich przykładowo konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie należności w wyniku otrzymania faktury pocztą po terminie płatności w niej określonej, bądź też wyznaczenie zbyt krótkiego terminu płatności, z uwagi na opóźnienie doręczenia faktury. Konkludując Sąd wskazał, iż umowa powinna wyraźnie określać sposób oraz termin spełnienia świadczenia przez każdą ze stron, zwłaszcza gdy jedną z nich jest konsument, a nie profesjonalista.

Stosowane przez Spółkę w obu zakwestionowanych wzorcach umowy postanowienie wskazuje, iż termin spełnienia świadczenia przez konsumenta określony będzie każdorazowo w wystawionej przez przedsiębiorcę fakturze VAT oraz, iż nie będzie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury. Omawianym postanowieniem Spółka wprowadziła zatem do obrotu konsumenckiego rozwiązanie tożsame z zakwestionowanym przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyżej wskazanym wyroku. Kwestionowany zapis naraża niezasadnie konsumentów na odpowiedzialność z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy. Podnieść należy, iż z powodu okoliczności nie leżących po stronie konsumenta może się on znaleźć w sytuacji, w której termin płatności określony na doręczonej mu fakturze będzie szczególnie krótki, lub nawet już upłyne. Jednocześnie Spółka nawet w takich okolicznościach uprawniona będzie do żądania chociażby odsetek za opóźnienie (na podstawie art. 481 § 1 k.c. stanowiącego, iż *„Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.”*). Wskazać należy, iż powyższej oceny Prezesa Urzędu nie zmieniają, nie kwestionowane twierdzenia Spółki, iż w praktyce konsumenci otrzymują faktury z dostatecznym wyprzedzeniem dla dokonania płatności. Przyczyny, z powodu których konsument otrzyma fakturę z opóźnieniem nie muszą bowiem być zawinione przez Spółkę, a także i w takiej sytuacji omawiane postanowienie będzie uprawniało ją do żądania od konsumenta odsetek za opóźnienie.

Podsumowując podkreślić należy, iż jest to rozwiązanie szczególnie niekorzystne dla konsumentów, w sposób rażąco naruszające ich interes ekonomiczny i będące wyrazem wyzyskania przewagi kontraktowej przez przedsiębiorcę w stosunkach konsumenckich.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż cel, jakiemu służyła klauzula wpisana do Rejestru pod poz. nr 496 oraz skutek jej stosowania jest identyczny jak skutek stosowania przez Spółkę ww. postanowienia zamieszczonego w § 7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” oraz zamieszczonego w § 7 ust. 3 wzorca umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”. Tym samym, pomimo odmienności wynikających z użytych zwrotów i wyrazów stwierdzić należy tożsamość porównywanych zapisów z niedozwoloną klauzulą umowną wpisaną do Rejestru w dniu 11 lipca 2005 r. pod poz. 496.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż spełniona została pierwsza z przesłanek uznania kwestionowanych działań Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad . 2) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z prawami licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Spółki, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o świadczenie usług sprzedaży lub sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej. W rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż spełniona została druga z przesłanek uznania kwestionowanych działań Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

3. 3. 2. Zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, w takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie, w

myśl art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie (...) ciężar udowodnienia okoliczności, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów spoczywa na tymże przedsiębiorcy. Stanowi to konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności, o której mowa w przedmiotowym przepisie.

W trakcie niniejszego postępowania Spółka w załączeniu do pisma z dnia 13 października 2011 roku przedłożyła nowe wzorce umowne, tj. wzorce p.n.:

- „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator,
- „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej”,

wprowadzone do obrotu konsumenckiego z dniem 1 października 2011 roku na mocy Uchwały Nr 180/2011 Zarządu Spółki z dnia 22 września 2011 roku. Dokonane modyfikacje przedmiotowych postanowień, zdaniem Prezesa Urzędu, zniósł bezprawność w zakresie tożsamości postanowienia zawartego w § 7 obu wzorców umów, z klauzulą abuzywną wpisaną do Rejestru pod nr 496. Ustanowienie zobowiązania Spółki do doręczania faktur nie później niż na 7 dni przed terminem ich płatności przeciwdziała niekorzystnym dla konsumentów skutkom ww. klauzuli abuzywnej. Konsument nie będą ponosił konsekwencji ewentualnych opóźnień w doręczeniu im faktur, skoro będzie to wynikiem naruszenia obowiązków umownych przedsiębiorcy. Wskazać należy również, iż w zmienionym § 7 wzorca „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” i § 7 wzorca umowy „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”, Spółka zastrzega dla siebie prawo naliczenia odsetek ustawowych jedynie za pozostawanie przez konsumentów w zwłoce. Tym samym dochodzenie odsetek będzie uzależnione od uprzedniego ustalenia, iż konsument otrzymał fakturę w terminie przewidzianym w § 7 wzorca umownego (zgodnie z normą art. 476 k.c. dłużnik nie dopuszcza się zwłoki, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności). Mając to na uwadze uznać należało, iż z dniem 1 października 2011 r. Spółka zaniechała stosowania praktyki opisaney w punkcie I.1 sentencji decyzji.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

3. 4. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II sentencji decyzji.

3. 4. 1. Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Jak już powyżej wskazano, zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, a w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) konieczne jest

wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

1. określone działanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności poprzez naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji i godzić w interes konsumentów;
2. działanie to musi naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji może zatem stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. 1) Bezprawność działań przedsiębiorcy

- a) Naruszenie obowiązków informacyjnych określonych w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego**

W art. 5 Prawa energetycznego wymieniono podstawowe elementy jakie powinny zawierać poszczególne rodzaje umów zawieranych w związku z dostawą energii elektrycznej. Zgodnie z art. 5 ust. 1 Prawa energetycznego, dostarczanie paliw gazowych lub energii odbywa się „na podstawie umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji albo umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji i umowy o świadczenie usług magazynowania paliw gazowych lub umowy o świadczenie usług skraplania gazu”. Jednocześnie art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego przewiduje, iż dostarczanie paliw gazowych lub energii może odbywać się również na podstawie tzw. umowy kompleksowej, tj. umowy „zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji tych paliw lub energii”. Zatem umowa kompleksowa powinna zawierać postanowienia zarówno umowy sprzedaży jak i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii. Postanowienia tych umów zostały szczegółowo opisane w art. 5 ust. 2 (pkt 1 i 2) Prawa energetycznego, zgodnie z którym umowy te powinny zawierać co najmniej:

- 1) **umowa sprzedaży** - postanowienia określające: *miejsce dostarczenia paliw gazowych lub energii do odbiorcy i ilość tych paliw lub energii w podziale na okresy umowne, moc umowną oraz warunki wprowadzania jej zmian, cenę lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach i warunki wprowadzania zmian tej ceny i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania* (art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa energetycznego);
- 2) **umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii** - postanowienia określające: *moc umowną i warunki wprowadzania jej zmian, ilość przesyłanych paliw gazowych lub energii w podziale na okresy umowne, miejsca dostarczania paliw gazowych lub energii do sieci i ich odbioru z sieci, standardy jakościowe, warunki zapewnienia niezawodności i ciągłości dostarczania paliw gazowych lub energii, stawki opłat lub grupę taryfową stosowane w rozliczeniach oraz warunki wprowadzania zmian tych stawek i grupy taryfowej, sposób prowadzenia rozliczeń, parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania* (art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa energetycznego);

Z wyżej przedstawionych przepisów wynika, iż umowa sprzedaży powinna zawierać m.in. postanowienia odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, zaś umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii, poza ww postanowieniem, powinna zawierać również parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów. Umowa kompleksowa, zawierająca, zgodnie z art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego, postanowienia obu ww umów, powinna zawierać zatem co najmniej postanowienia :

- odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców,
- parametry techniczne paliw gazowych lub energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów.

W niniejszej sprawie analizie poddano dwa podstawowe wzorce umowy (wraz z załącznikami), tj. wzorzec p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator oraz wzorzec p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej”.

Analiza tych wzorców prowadzi do ustalenia, iż Spółka nie zawarła w nich wszystkich wymaganych art. 5 ust. 2 Prawa energetycznego składników, w szczególności :

- We wzorcu p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” brak jest postanowień odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców,
- We wzorcu p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” brak było postanowień zarówno odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, jak również odnośnie parametrów technicznych paliw gazowych lub energii oraz wysokości bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów.

Podkreślenia wymaga, iż przedmiotem analizy Prezesa Urzędu były ww wzorce wraz z odnoszącymi się do nich Ogólnymi Warunkami. Powyższe podyktowane było faktem, iż w § 3 ust. 2 obu wzorców umów znajdował się zapis, zgodnie z którym prawa i obowiązki Sprzedawcy i Klienta określone zostały właśnie w Ogólnych Warunkach, które - zgodnie z zapisami obu wzorców umów - stanowiły ich „integralne części”. Analiza tych wzorców wykazała, iż wprawdzie w Ogólnych Warunkach do Umowy Sprzedaży (pkt VIII Ogólnych Warunków) jak i w Ogólnych Warunkach do Kompleksowej Umowy (pkt XI Ogólnych Warunków) znajdowały się zapisy dotyczące bonifikat i upustów, jednakże nie zostały one w jakikolwiek sposób skonkretyzowane, zawierając jedynie odesłanie do zapisów Taryfy. W ocenie Prezesa Urzędu nie wystarczy jednak samo odesłanie do taryfy, która nie jest wymieniona we wzorcach, jako integralna część umowy i nie jest również dostarczana przy zawieraniu umowy z konsumentem (brak jest również obowiązku doręczenia konsumentom Taryf w razie ich zmiany). Brak zamieszczenia we wzorcach umów informacji odnośnie wysokości przedmiotowych bonifikat uznać należy za działanie naruszające interesy konsumentów, ponieważ konsumenci nie są w

sposób jasny i jednoznaczny informowani o przysługujących im prawach w sytuacji niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków umowy. Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 3 pkt 17 ustawy Prawo energetyczne, taryfa jest zbiorem cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowana przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzona jako obowiązująca dla określonych w niej odbiorców w trybie określonym ustawą. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej ustala w taryfie ceny, stawki opłat za przyłączenie do sieci przesyłowej, stawki opłat za usługi przesyłowe, stawki opłat abonamentowych, bonifikaty z tytułu niedotrzymywania parametrów jakości dostarczanych paliw, opłaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej. Taryfa jest więc integralnym elementem stosunku zobowiązaniowego. W opinii Prezesa Urzędu postanowienia taryfy, przynajmniej te obejmujące kwestie określone w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne - w tym wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii - powinny być zamieszczone w umowie. Innym rozwiązaniem może być doręczenie taryfy (lub stosownego wyciągu) w formie załącznika stanowiącego integralną część umowy. Wówczas, zgodnie z art. 384 § 1 k.c., postanowienia taryfy będą traktowane na równi z zapisami wzorca umowy. W ocenie Prezesa Urzędu, zastosowanie wobec takich sytuacji ma art. 384 § 1 k.c., który nakłada na przedsiębiorcę obowiązek doręczenia konsumentowi ustalonego wzorca (regulaminu) przy zawieraniu umowy. Doręczenia nie może zastąpić skierowana do konsumentów informacja o udostępnieniu taryf w jednostkach terenowych przedsiębiorstw energetycznych lub na stronach internetowych. W konsekwencji wzorzec odsyłający w swej treści do taryfy, która ani w całości ani w formie wyciągu nie jest konsumentowi doręczona, nie spełnia podstawowego wymogu sformułowania go w sposób jasny i zrozumiały (art. 385 § 2 k.c.).

Takie działanie Spółki należy więc uznać za bezprawne i rażąco naruszające interesy konsumentów, ponieważ naruszenie obowiązku informacyjnego wyznaczonego przez art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne prowadzi do obejścia przepisów chroniących konsumentów, ograniczając tym samym możliwość dochodzenia przez nich ewentualnych roszczeń z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez Spółkę. Tak więc, przedsiębiorca zastosował regulację, która niewątpliwie jest sprzeczna ze wskazanymi wyżej przepisami ustawy Prawo energetyczne i godzi w zbiorowy interes konsumentów.

W przypadku wymaganego przez art. 5 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Prawa energetycznego postanowienia, dotyczącego obowiązku ustalenia w umowie kompleksowej również parametrów technicznych energii wypada podnieść, iż parametrów tych nie zawierała zarówno sama Kompleksowa Umowa jak również Ogólne Warunki do niej. Obowiązku informacyjnego nie wypełnia również ogólne odesłanie w § 1 pkt 11 Kompleksowej umowy do przepisów Prawa energetycznego wraz z aktami wykonawczymi, gdyż nie konkretyzuje, które przepisy i w jakim zakresie mają zastosowanie do Umowy w przedmiocie określenia parametrów technicznych energii.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż spełniona została pierwsza z przesłanek uznania kwestionowanych działań Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 2 pkt 2 powołanej wyżej ustawy o ochronie (...), gdyż wskazane działania Spółki stanowią naruszenie obowiązku informacyjnego, o którym stanowi art. 5 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne i godzą w interes konsumentów. Jednocześnie z uwagi na odrębności Umowy sprzedaży oraz Kompleksowej umowy, Prezes Urzędu dokonał następującej kwalifikacji

prawnej niedopełnienia obowiązku informacyjnego przez Spółkę :

- W zakresie wzorca p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” niedopełnienie obowiązku zamieszczenia postanowień odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców Prezes Urzędu uznał, iż narusza to obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa Energetycznego,
- W zakresie wzorca p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” niedopełnienie obowiązku zamieszczenia postanowień odnośnie wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców Prezes Urzędu uznał, iż narusza to obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Prawa Energetycznego,
- W zakresie wzorca p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” niedopełnienie obowiązku zamieszczenia postanowień odnośnie parametrów technicznych energii oraz wysokości bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów Prezes Urzędu uznał, iż narusza to obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 Prawa Energetycznego.

Ad . 2) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Jak wskazywano już powyżej, w myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z prawami licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami RWE Polska S.A. w Warszawie, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o przyłączenie do sieci lub umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. W rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Podsumowując powyższe uznać należało, iż spełnione zostały wszystkie przesłanki uznania wyżej opisanego działania Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. 4. 2. Zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24, w takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Jednocześnie, w myśl art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie (...) ciężar udowodnienia okoliczności, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie (...) spoczywa na tymże przedsiębiorcy. Stanowi to konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności, o której mowa w przedmiotowym przepisie.

Jak już wskazywano powyżej w pkt. 2.6. niniejszej Decyzji, Uchwałą Zarządu Spółki Nr 180/20111 z dnia 22 września 2011 roku zostały wprowadzone do obrotu z konsumentami od 1 października 2011 r. nowe wzorce umów, tj. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią RWE Stoen Operator” oraz „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z „Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej”.

We wzorcach tych wprowadzono zmiany opisane w punkcie 2.6. uzasadnienia niniejszej Decyzji. Polegały one na wprowadzeniu do przedmiotowych wzorców umownych postanowień określających przysługujące konsumentom bonifikaty z tytułu niedotrzymania przez Spółkę standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz postanowienia określające parametry techniczne energii oraz bonifikaty za ich niedotrzymanie. Wprowadzone do obrotu konsumenckiego zmiany, zdaniem Prezesa Urzędu, stanowią należyte wykonanie obowiązku opisanego w art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne a tym samym uznać należało, iż z dniem 1 października 2011r. Spółka zaniechała stosowania praktyk opisanych w punkcie II. 1-3 sentencji decyzji.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt II sentencji decyzji.

3. 5. Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III sentencji decyzji.

Kara pieniężna

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt.4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 .

Z treści przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje, czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ustawy o ochronie (...) jedynie wskazano, iż ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. W rozpatrywanej sprawie, w punkcie I i II sentencji decyzji stwierdzono, że Spółka naruszyła zakazy, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów. Zakazy ten mają charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiały zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej. Prezes Urzędu uznał więc za

uzasadnione w niniejszej sprawie, wobec uznania, iż RWE Polska S.A. w Warszawie stosowała praktyki opisane w punktach I i II sentencji decyzji nałożenie na nią kar pieniężnych za przypisane praktyki.

Wskazać należy, iż fakt nałożenia kary podkreślać ma naganność zachowania podmiotu, który dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym naruszył ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów. Kara pieniężna nakładana przez Prezesa Urzędu pełni funkcję represyjną, prewencyjną oraz edukacyjną. Funkcja represyjna ma stanowić dolegliwość dla przedsiębiorcy łamiącego prawo oraz ma na celu przymuszenie go do powstrzymania się od podobnych działań. Funkcja prewencyjna oraz edukacyjna mają na celu powstrzymanie przedsiębiorcy stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Dopuszczenie się naruszenia przepisów ustawy może nastąpić zarówno umyślnie, jak też i nieumyślnie. Kara pieniężna może zostać nałożona także w przypadku, gdy przedsiębiorca „choćby nieumyślnie” dopuścił się określonego czynu (art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Oznacza to, że kara może być nałożona, także w przypadku, gdy po stronie przedsiębiorcy nie będzie występować wina, rozumiana jako świadomość bezprawności zachowania. W sprawie niniejszej brak jest podstaw do ustalenia, aby Spółka dopuściła się umyślnego naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...).

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu postanowił nałożyć na Spółkę cztery kary pieniężne biorąc pod uwagę fakt, iż stwierdzone praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów dotyczyły w istocie czterech praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zawartych w dwóch wzorcach umów. Jednocześnie, pomimo, że praktyki te były zróżnicowane rodzajowo (praktyki opisane zarówno w art. 24 ust. 2 pkt 1, jak i w art. 24 ust. 2 pkt 2), to przejawiały się na tym samym etapie zawierania kontraktu oraz sprowadzały się do niekorzystnego dla konsumentów ukształtowania wzorca umownego.

3.5. 1. Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawartego w pkt III.1 sentencji Decyzji.

Pierwsza z kar pieniężnych wymierzonych w pkt III.1 sentencji Decyzji, dotyczyła wzorca umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” i wymierzona została za stosowanie przez Spółkę praktyk polegających na :

- zamieszczeniu w §7 ust. 4 ww. wzorca postanowienia tożsamego z klauzulą abuzywną wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 496,

Ustalenie kary w przedmiotowej sprawie miało charakter wieloetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu licznych okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota **[tajemnica przedsiębiorstwa zł]**.

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na stosowaniu

postanowienia umownego tożsamego z klauzulą abuzywną.. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument wykazuje zainteresowanie ofertą przedsiębiorcy, zamierza zawrzeć odpowiedni kontrakt. Z kolei działanie przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na takim opracowaniu wzorca umowy, który zawiera w swojej treści zapis tożsamy z zapisem uznanym przez Sąd Ochrony Konkurencji Konsumentów za niedozwolony. Wskazać należy, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez przedsiębiorcę wzorzec zawierający bezprawne zapisy nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Jednocześnie, to na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalście, ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę również około trzy- letni okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń odnośnie przedmiotowej praktyki kształtuje się na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.** Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę** wynosi (po zaokrągleniu do zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących jak i zaostrzających wymiar kary. Prezes Urzędu uwzględniając poszczególne ww. okoliczności miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego. W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę i zakończenie w toku trwającego postępowania działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Prezes Urzędu wziął w tym zakresie również pod uwagę niewielkie skutki dla konsumentów (faktycznie zawarto jedynie ok. 200 umów w oparciu o wzorzec p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” – na ok. 800 000 odbiorców) jak również krótki okres realizacji tych czynności. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrywał się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzeni wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanej powyżej okoliczności obniżającej wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o **[tajemnica przedsiębiorstwa %** tj. o kwotę (po zaokrągleniu do zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł** co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Po myśli art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów maksymalną karą, jaką mógłby w niniejszej sprawie zastosować Prezes Urzędu byłaby kara na poziomie 10% przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 roku, to jest kara w wysokości **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.** Kara pieniężna orzeczona w punkcie III.1 sentencji niniejszej Decyzji stanowi **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu przedsiębiorcy za rok 2010 r.** czyli **[tajemnica przedsiębiorstwa % kary,** jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstrasżający dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów.

Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej **jak w punkcie III.1 sentencji decyzji**.

3.5.2. Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawartego w pkt III.2 sentencji Decyzji.

Druga z kar pieniężnych wymierzonych w niniejszej sprawie dotyczyła wzorca umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” i wymierzona została za stosowanie przez Spółkę praktyk polegających na :

- zamieszczeniu w §7 ust. 3 ww. wzorca postanowienia tożsamego z klauzulą abuzywną wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 496,

Ustalenie kary w przedmiotowej sprawie miało, podobnie jak w przypadku kary opisanej wyżej w pkt. 3.5.1., również charakter wieloetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu licznych okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Spółki osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota **[tajemnica przedsiębiorstwa zł]**.

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na stosowaniu postanowień umownych tożsamy z klauzulą abuzywną. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument wykazuje zainteresowanie ofertą przedsiębiorcy, zamierza zawrzeć odpowiedni kontrakt. Z kolei działanie przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na takim opracowaniu wzorca umowy, który zawiera w swojej treści zapis tożsamy z zapisem uznanym przez Sąd Ochrony Konkurencji Konsumentów za niedozwolony. Wskazać należy, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez przedsiębiorcę wzorzec zawierający bezprawne zapisy nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Jednocześnie, to na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalistcie, ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa. W niniejszej decyzji, w punkcie I.2 sentencji zakwestionowano jedno postanowienie wzorca, które wpływało w sposób istotny na sytuację prawną konsumentów, gdyż narażało ich na zapłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczeń nawet w sytuacji gdy do opóźnienia doszłoby z powodu okoliczności leżących po stronie Spółki.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę również około dwuletni okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.** Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę** wynosi (po zaokrągleniu do pełnych zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących jak i zaostrzających wymiar kary. Prezes Urzędu uwzględniając poszczególne ww. okoliczności miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę i zakończenie w toku trwającego postępowania działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Prezes Urzędu wziął pod uwagę wyjątkowo szeroki zakres tych czynności, w tym polegający na zaproszeniu do współpracy przy tworzeniu prawidłowego wzorca umowy Stowarzyszenia Konsumentów Polskich i w konsekwencji uzyskaniu certyfikatu „Dobra Umowa” dla tego wzorca. Prezes Urzędu wziął w tym zakresie również pod uwagę krótki okres realizacji tych czynności. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrzył się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzeniu wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o **[tajemnica przedsiębiorstwa % tj. o kwotę (po zaokrągleniu do pełnych zł) [tajemnica przedsiębiorstwa zł** co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi (po zaokrągleniu) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł**

Po myśli art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów maksymalną karą, jaką mógłby w niniejszej sprawie zastosować Prezes Urzędu byłaby kara na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 roku,** to jest kara w wysokości **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.** Kara pieniężna orzeczona w punkcie III.2 sentencji niniejszej Decyzji stanowi **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu przedsiębiorcy za rok 2010 r. czyli [tajemnica przedsiębiorstwa % kary,** jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszący dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów.

Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej **jak w punkcie III.2 sentencji decyzji.**

3.5.3. Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawartego w pkt III.3 sentencji Decyzji.

Trzecia z kar pieniężnych wymierzonych w pkt III.3 sentencji Decyzji, dotyczyła, podobnie jak kara z pkt III.1, wzorca umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” i wymierzona została za stosowanie przez Spółkę praktyk polegających na :

- zaniechaniu umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 Prawa energetycznego.

Ustalenie kary w przedmiotowej sprawie miało charakter wieloetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu licznych okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk, które miały miejsce na etapie kontraktowania i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na braku udzielenia konsumentom pełnej i rzetelnej informacji wymaganej odpowiednimi przepisami ustawy Prawo energetyczne. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument wykazuje zainteresowanie ofertą przedsiębiorcy, zamierza zawrzeć odpowiedni kontrakt. Z kolei działanie przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na takim opracowaniu wzorca umowy, który nie zawiera w swojej treści zapisów nakazanych obowiązującymi regulacjami prawnymi. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dochodzi więc na etapie zawierania kontraktu. Wskazać należy, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez przedsiębiorcę wzorec zawierający bezprawne zapisy nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Jednocześnie, to na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalistcie, ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa. W niniejszej sprawie wadliwe opracowanie wzorca umowy przez przedsiębiorcę powodowało, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o niego, nie otrzymywał wszystkich informacji istotnych dla jego sytuacji prawnej, co mogło wpłynąć na brak realizacji przysługujących mu uprawnień. Spółka zaniechała bowiem umieszczenia w stosowanym wzorcu umownym informacji dotyczących wysokości bonifikat za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy. Pozbawieni powyższych informacji konsumenci zostali pozbawieni wiedzy o przysługujących im roszczeniach a w szczególności ich wysokości, w przypadku, gdy doszłoby do nienależytego wykonania umowy przez przedsiębiorstwo energetyczne. Możliwym w tym przypadku była rezygnacja z dochodzenia przysługujących im roszczeń.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę również około trzy- letni

okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń odnośnie przedmiotowej praktyki kształtuje się na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.** Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę** wynosi (po zaokrągleniu do zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących jak i zaostrzających wymiar kary. Prezes Urzędu uwzględniając poszczególne ww. okoliczności miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego. W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę i zakończenie w toku trwającego postępowania działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Prezes Urzędu wziął w tym zakresie również pod uwagę niewielkie skutki dla konsumentów (faktycznie zawarto jedynie ok. 200 umów w oparciu o wzorzec p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią RWE Stoen Operator Sp. z o.o.” – na ok. 800 000 odbiorców) jak również krótki okres realizacji tych czynności. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrzył się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzeniu wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanej powyżej okoliczności obniżającej wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o **[tajemnica przedsiębiorstwa %** tj. o kwotę (po zaokrągleniu do pełnych zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł** co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Po myśli art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów maksymalną karą, jaką mógłby w niniejszej sprawie zastosować Prezes Urzędu byłaby kara na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 roku,** to jest kara w wysokości **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.** Kara pieniężna orzeczona w punkcie III.3 sentencji niniejszej Decyzji stanowi **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu przedsiębiorcy za rok 2010 r. czyli [tajemnica przedsiębiorstwa % kary,** jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszący dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów.

Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej **jak w punkcie III.3 sentencji decyzji.**

3.5.4. Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawartego w pkt III.4 sentencji Decyzji.

Czwarta z kar pieniężnych wymierzonych w niniejszej sprawie dotyczyła wzorca umowy p.n.

„Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” i wymierzona została za stosowanie przez Spółkę praktyk, opisanych w pkt. II.2 i 3 polegających na :

- naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w ww. wzorcu umowy postanowień określających :
 - 1) wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy,
 - 2) postanowień określających parametry techniczne energii,
 - 3) wysokość bonifikaty za ich niedotrzymanie,.

Ustalenie kary w przedmiotowej sprawie miało charakter wieloetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu licznych okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk, które miały miejsce na etapie kontraktowania i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Spółki osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na braku udzielenia konsumentom pełnej i rzetelnej informacji wymaganej odpowiednimi przepisami ustawy Prawo energetyczne. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument wykazuje zainteresowanie ofertą przedsiębiorcy, zamierza zawrzeć odpowiedni kontrakt. Z kolei działanie przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na takim opracowaniu wzorca umowy, który nie zawiera w swojej treści zapisów nakazanych obowiązującymi regulacjami prawnymi. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dochodzi więc na etapie zawierania kontraktu. Wskazać należy, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o narzucony mu przez przedsiębiorcę wzorec zawierający bezprawne zapisy nie ma możliwości rzeczywistego wpływu na istnienie i treść zawartych w nim postanowień. Strona zawierająca umowę według narzuconego wzorca jest nim związana z chwilą zawarcia umowy. Jednocześnie, to na przedsiębiorcy prowadzącym działalność gospodarczą, jako na profesjonalistcie, ciąży obowiązek działania zgodnie z obowiązującymi normami prawa. W niniejszej sprawie wadliwe opracowanie wzorca umowy przez przedsiębiorcę powodowało, iż konsument podejmując decyzję o zawarciu umowy w oparciu o niego, nie otrzymywał wszystkich informacji istotnych dla jego sytuacji prawnej, co mogło wpłynąć na brak realizacji przysługujących mu uprawnień. Spółka zaniechała bowiem umieszczenia w stosowanym wzorcu umownym informacji dotyczących wysokości bonifikat za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, parametrów technicznych energii oraz bonifikat za ich niedotrzymanie. Pozbawieni powyższych informacji konsumenci zostali pozbawieni wiedzy o przysługujących im roszczeniach a w szczególności ich wysokości, w przypadku, gdy doszłoby do nienależytego wykonania umowy przez przedsiębiorstwo energetyczne. Możliwym w tym przypadku była rezygnacja z dochodzenia przysługujących im roszczeń.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę również około dwuletni okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.** Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę** wynosi (po zaokrągleniu do pełnych zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.**

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących jak i zaostrzających wymiar kary. Prezes Urzędu uwzględniając poszczególne ww. okoliczności miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę i zakończenie w toku trwającego postępowania działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Prezes Urzędu wziął pod uwagę wyjątkowo szeroki zakres tych czynności, w tym polegający na zaproszeniu do współpracy przy tworzeniu prawidłowego wzorca umowy Stowarzyszenia Konsumentów Polskich i w konsekwencji uzyskaniu certyfikatu „Dobra Umowa” dla tego wzorca. Prezes Urzędu wziął w tym zakresie również pod uwagę krótki okres realizacji tych czynności. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrył się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzeniu wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o **[tajemnica przedsiębiorstwa %** tj. o kwotę (po zaokrągleniu o zł.) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł** co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi (po zaokrągleniu) **[tajemnica przedsiębiorstwa zł**

Po myśli art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów maksymalną karą, jaką mógłby w niniejszej sprawie zastosować Prezes Urzędu byłaby kara na poziomie **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2010 roku,** to jest kara w wysokości **[tajemnica przedsiębiorstwa zł.** Kara pieniężna orzeczona w punkcie III.4 sentencji niniejszej Decyzji stanowi **[tajemnica przedsiębiorstwa % przychodu przedsiębiorcy za rok 2010 r. czyli [tajemnica przedsiębiorstwa % kary,** jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszący dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszaniem słuszych interesów konsumentów.

Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej **jak w punkcie III.4 sentencji decyzji.**

Sumarycznie ujęte kary wymierzone w punkcie III sentencji decyzji wynoszą 1 542 516 zł.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt III sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, w związku z art. 479²⁸ § 2 *k.p.c.*, od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje :

Pan [ochrona danych osobowych]
Radca prawny
RWE Polska S.A.
ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 41
00-347 Warszawa

z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk